

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, י"ד בתמוז, תשפ"א
24 ביוני, 2021
207/2021

חדש בלמ"ס! תלמידים עם צרכים מיוחדים, לפי סוגי לקויות ומסגרות לימוד, מעקב רב-שנתי (תש"ע-תשע"ט - 2018/19-2009/10)¹

New at the CBS! Students with Special Needs, by Type of Disability and Type of Setting, 2009/10-2018/19

בהודעה זו יוצגו השינויים שחלו לאורך עשור בסוג מסגרת הלימודים של תלמידים עם אחד מסוגי הלקות האלה: הפרעות נפשיות, הפרעות התנהגותיות, עיכוב שפתי, אוטיזם, לקות למידה ועיכוב התפתחותי. הנתונים מוצגים לפי דרג חינוך, מגזר ופיקוח, החל בסוג הלקות שבו חלו השינויים הבולטים ביותר בעשור האחרון.

- בשנת הלימודים תשע"ט למדו בישראל 261,182 תלמידים עם צרכים מיוחדים, שהם 11.3% מכלל התלמידים שלמדו בפיקוח משרד החינוך באותה שנה.
 - 40,713 למדו בחינוך הקדם-יסודי (7.9% מכלל התלמידים בחינוך הקדם-יסודי)
 - 136,001 - בחינוך היסודי (12.9% מכלל התלמידים בחינוך היסודי)
 - 84,468 - בחינוך העל-יסודי (11.3% מכלל התלמידים בחינוך העל יסודי)
- עלייה קלה חלה באחוז התלמידים עם צרכים מיוחדים שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, מ-60.1% בתש"ע ל-62.4% בתשע"ט. יחד עם זאת, חלו שינויים ניכרים לאורך העשור באחוז התלמידים עם לקויות מסוג אוטיזם, לקות למידה, עיכוב שפתי, עיכוב התפתחותי, הפרעות נפשיות או הפרעות התנהגותיות שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב.
- באחוז התלמידים עם הפרעות נפשיות שלמדו בכיתות רגילות חלה עלייה חדה - מ-26.7% בתש"ע ל-66.9% בתשע"ט. בחינוך היסודי עלה האחוז מ-35.4% בתש"ע ל-76.5% בתשע"ט, ובחינוך העל-יסודי מ-13.1% ל-46.6%, בהתאמה. מספר התלמידים עם לקות זו גדל כמעט פי 5 בין השנים האלה, מ-1,868 תלמידים בתש"ע ל-8,912 בתשע"ט.
- באחוז התלמידים עם הפרעות התנהגותיות שלמדו בכיתות רגילות חלה ירידה חדה - מ-56.9% בתש"ע ל-36.1% בתשע"ט, ובמיוחד בחינוך הקדם-יסודי - מ-75.1% ל-41.1%, בהתאמה. מספר התלמידים עם לקות זו הוכפל בין השנים האלה - מ-13,070 תלמידים בתש"ע ל-26,805 בתשע"ט, ובחינוך הקדם-יסודי מ-928 ל-1,498, בהתאמה.
- אחוז התלמידים עם עיכוב שפתי שלמדו בכיתות רגילות עלה מ-57.2% בתש"ע ל-70.5% בתשע"ט, ובחינוך הקדם-יסודי מ-41.6% ל-53.9%, בהתאמה. מספר התלמידים עם לקות זו גדל פי 3.6 בין השנים האלה מ-7,385 תלמידים בתש"ע ל-26,794 בתשע"ט.

¹ בהודעה יוצגו נתונים על תלמידים עם אחד מששת סוגי הלקות האלה: הפרעות נפשיות, הפרעות התנהגותיות, עיכוב שפתי, אוטיזם, לקות למידה ועיכוב התפתחותי; [לנתונים על תלמידים עם לקות ראייה](#); [לנתונים על תלמידים עם לקות שמיעה](#).

- אחוז התלמידים עם **לקות למידה** שלמדו בכיתות רגילות עלה מ-69.2% בתש"ע ל-77.3% בתשע"ט, ובחינוך העל-יסודי מ-67.2% ל-79.5%, בהתאמה.
- אחוז התלמידים עם **אוטיזם** בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות עלה מ-11.9% בתש"ע ל-19.6% בתשע"ט, ובחינוך העל-יסודי מ-19.7% ל-31.4%, בהתאמה. בין השנים האלה גדל מספר התלמידים עם אוטיזם בחינוך הקדם-יסודי כמעט פי 4 (מ-1,367 בתש"ע ל-5,287 בתשע"ט) ובחינוך העל-יסודי כמעט פי 5 (מ-1,082 ל-5,214), בהתאמה.
- אחוז התלמידים עם **עיכוב התפתחותי** שלמדו בכיתות רגילות ירד מ-63.5% בתש"ע ל-54.0% בתשע"ט. מספר התלמידים עם עיכוב התפתחותי גדל פי 1.5, מ-13,265 בתש"ע ל-20,452 בתשע"ט.

להגדרות והסברים

מסגרות הלימודים של תלמידים עם צרכים מיוחדים

תלמידים עם צרכים מיוחדים במוסדות שבפיקוח משרד החינוך לומדים באחת מתוך שלוש מסגרות לימוד – בתי ספר מיוחדים, כיתות מיוחדות בבתי ספר רגילים או כיתות רגילות. בחינוך הקדם-יסודי קיימים שני סוגי מסגרות לימוד בלבד – כיתות גן רגילות וכיתות גן מיוחדות.

למידה של תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות רגילות (עם שירותי שילוב) מצמצמת את ההפרדה בחינוך, עשויה להיות משמעותית מבחינת רכישת השכלה על-תיכונית וגבוהה והשתתפות בשוק העבודה בבגרות, והיא נתפסת כמפתח לחברה מגוונת, שוויונית ובריאה. מנגד, ביכולתן של מסגרות החינוך המיוחדות לספק לתלמידים עם צרכים מיוחדים סביבת לימודים מותאמת מבחינת מספר התלמידים בכיתה, אמצעים וסגל הוראה עם הכשרה ייעודית לחינוך מיוחד.

בשנים האחרונות הולכת ומתרחבת המגמה של קבלת תקציב אישי ובחירת סוג מסגרת הלימודים, החל מהחלטות ועדת דורנר ב-2011,² שיושמו במסגרת מבחן מוקדם במספר מצומצם של יישובים, וכלה בתיקון ה-11 לחוק החינוך המיוחד,³ שאת השפעתו ניתן יהיה למדוד בשנים הבאות. האפשרות שתלמידים עם צרכים מיוחדים יוכלו לקבל את התקצוב שהם זכאים לו ללא תלות בסוג מסגרת הלימודים שבה הם לומדים, עשויה להגדיל את מספר התלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות רגילות.

בשנת הלימודים תשע"ט (2018/19) 162,938 תלמידים עם צרכים מיוחדים בכל דרגי החינוך למדו בכיתות רגילות (62.4% מתוך כלל התלמידים עם צרכים מיוחדים בשנה זו), לעומת 92,124 תלמידים בתש"ע (60.1%). העלייה הקלה באחוז התלמידים עם צרכים מיוחדים שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב חלה בכל דרגי החינוך.⁴

² [לפרטים נוספים על החלטות ועדת דורנר](#)

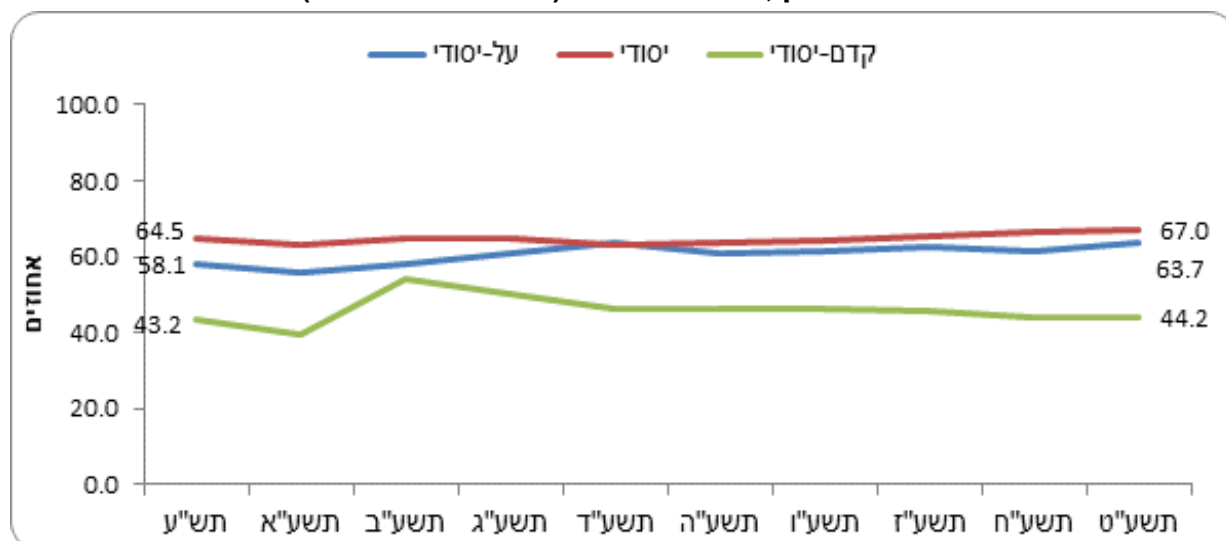
³ [לנוסח התיקון ה-11 לחוק החינוך המיוחד](#)

⁴ לנתונים על תלמידים לפי סוג לקות לשנים תשע"ט ותש"ע ראו:

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2020). שנתון סטטיסטי לישראל 2020 - מספר 71. לוחות: 4.4, 4.10, 4.25. ירושלים: המחבר.

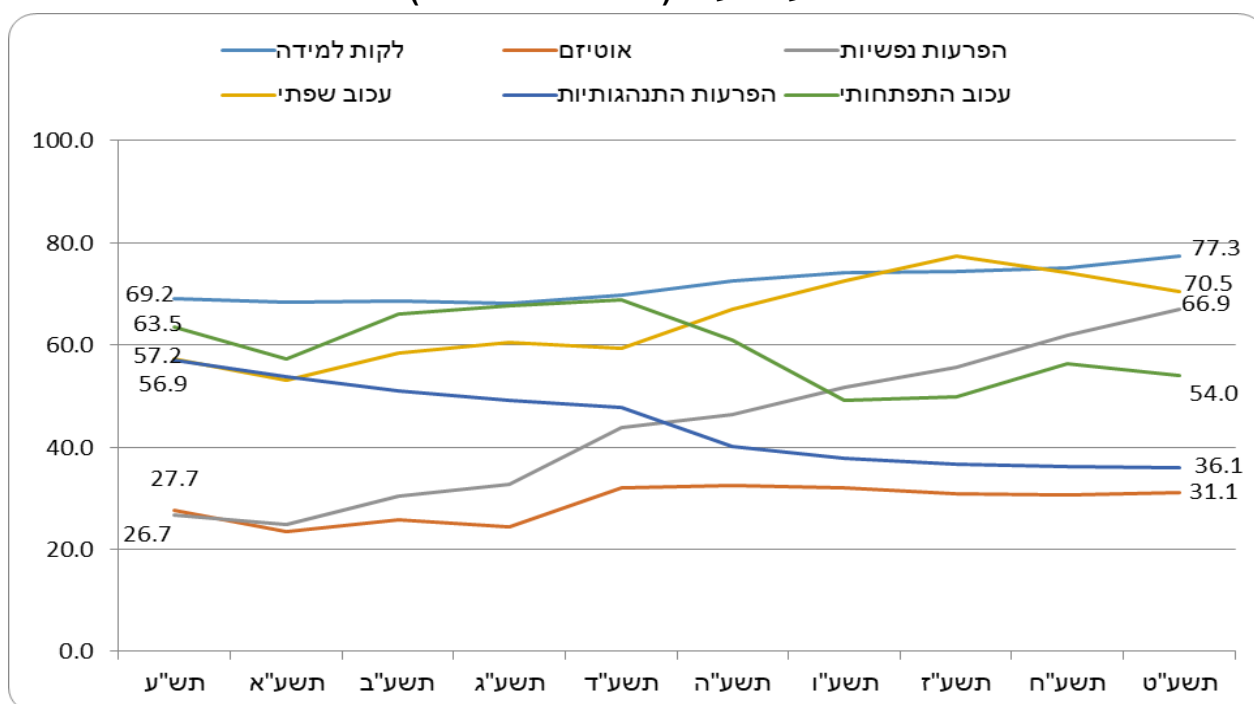
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2011). שנתון סטטיסטי לישראל 2011 – מספר 62. לוחות: 8.5, 8.13, 8.30. ירושלים: המחבר.

תרשים 1 - אחוז התלמידים עם צרכים מיוחדים שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

בבחינת הנתונים לפי סוג לקות מתגלים שינויים ניכרים לאורך העשור באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות.

תרשים 2 - אחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי סוג לקות, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

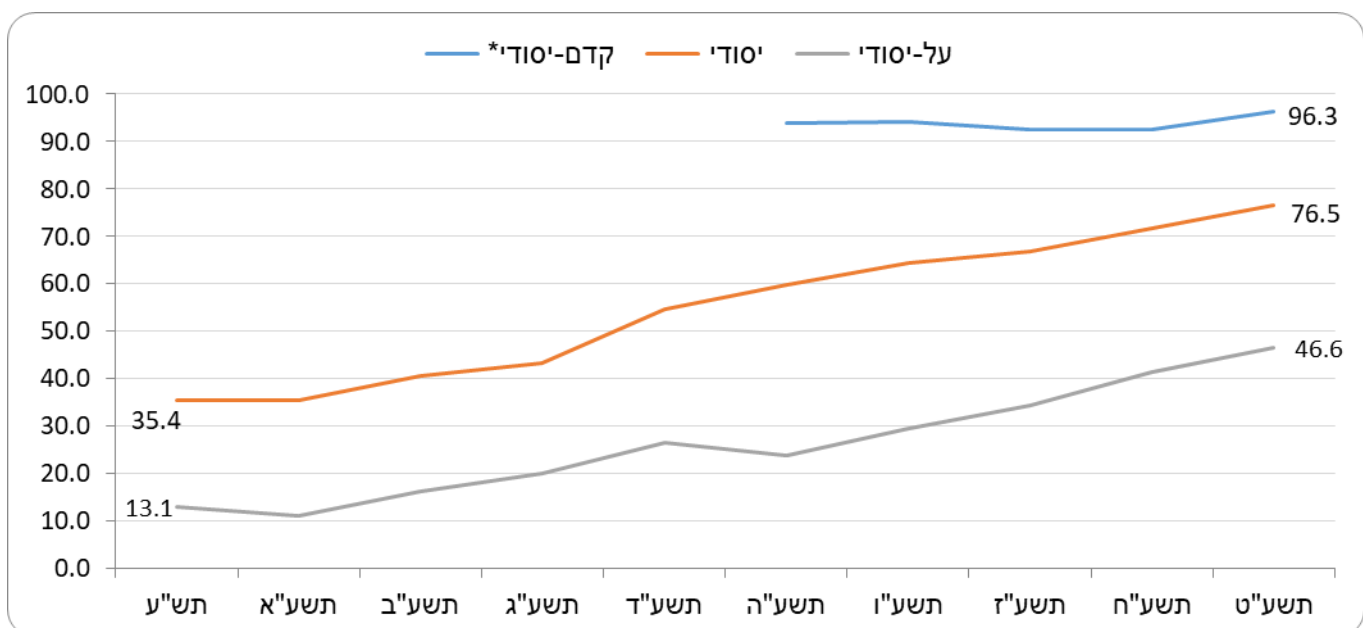

[להפרעות נפשיות](#), [להפרעות התנהגותיות](#), [לעכוב שפתי](#), [ללקות למידה](#) [לאוטיזם](#), [לעכוב התפתחותי](#)

תלמידים עם הפרעות נפשיות⁵

בשנת הלימודים תשע"ט למדו במערכת החינוך 8,912 תלמידים עם הפרעות נפשיות (3.4% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים) - 273 תלמידים בחינוך הקדם-יסודי (0.7% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בדרג חינוך זה), 5,607 תלמידים בחינוך היסודי (4.1%) ו-3,032 תלמידים בחינוך העל-יסודי (3.6%). מספר התלמידים עם הפרעות נפשיות עלה בעקביות ובחדות במהלך העשור האחרון, וכך גם משקלם בקרב התלמידים עם הצרכים המיוחדים – בשנת הלימודים תש"ע למדו במערכת החינוך 1,868 תלמידים עם הפרעות נפשיות בכל דרגי החינוך (1.2% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים באותה שנה). אחוז התלמידים עם הפרעות נפשיות שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, מתוך כלל התלמידים עם הפרעות נפשיות עלה מ-26.7% בתש"ע ל-66.9% בתשע"ט.

תרשים 3 - אחוז התלמידים עם הפרעות נפשיות שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

* הנתונים על ילדים בחינוך הקדם-יסודי לשנים תש"ע-תשע"ד נמוכים מ-100, ולכן אינם מוצגים.

חינוך קדם-יסודי

במהלך העשור עלה מספר הילדים עם הפרעות נפשיות בחינוך הקדם-יסודי, מעשרות תלמידים בתחילת העשור ל-273 תלמידים בשנת תשע"ט, ו-96.3% מהם למדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב.

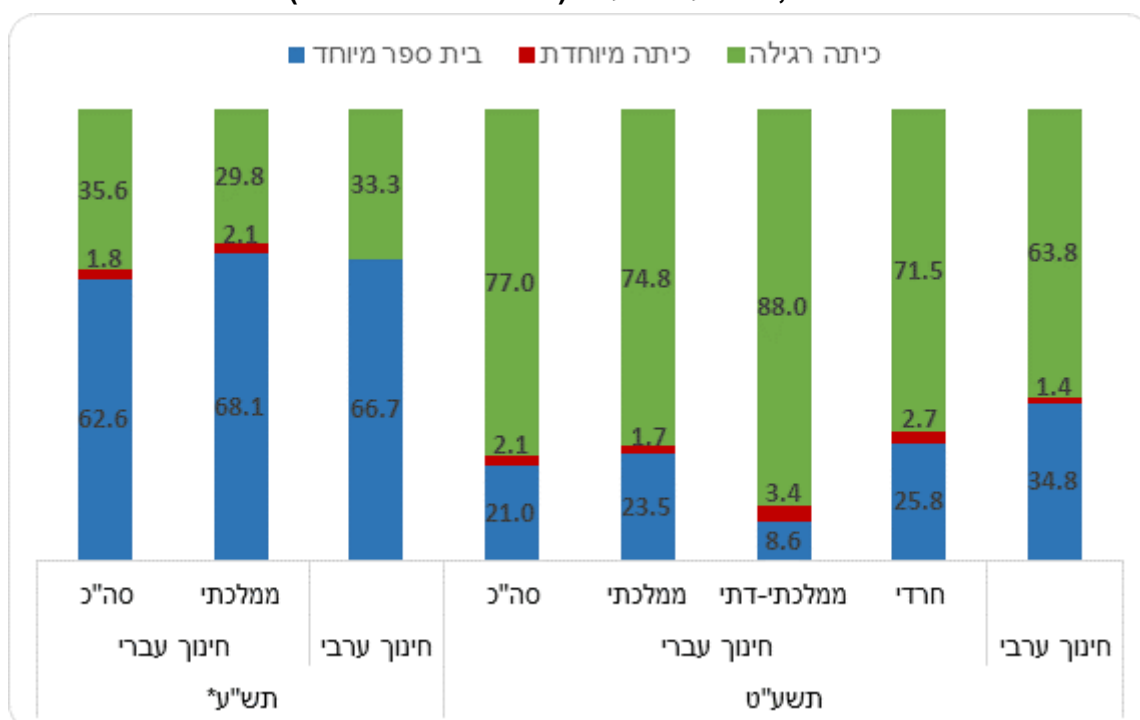
⁵ במשרד החינוך מגדירים הפרעה נפשית כדפוס התנהגותי, רגשי וחשיבתי הגורם לפגיעה משמעותית בתפקוד ולסבל רב. הוא יכול לבוא לידי ביטוי במחשבות, בלחץ ובהצפה רגשית אשר עלולה לפגוע באופן משמעותי בהתקדמות אקדמית, ביחסים חברתיים, בהסתגלות אישית וכיתתית, בכישורי טיפול עצמי ובשיפוט המציאות. ההפרעה כוללת מצבים כגון דיכאון, חרדות, פוסט-טראומה, הפרעות במצב הרוח, סכיזופרניה של גיל הילדות והנעורים והפרעות אכילה. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

חינוך יסודי

בחינוך היסודי חלה עלייה חדה באחוז התלמידים עם הפרעות נפשיות שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב מ-35.4% בשנת תש"ע ל-76.5% בשנת תשע"ט. עלייה זו מקבילה לירידה חדה באחוז התלמידים עם הפרעות נפשיות שלמדו בבתי הספר המיוחדים (מ-62.9% ל-21.5%, בהתאמה).

העלייה החדה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות בשנים האלה חלה הן בחינוך העברי (מ-35.6% בתש"ע ל-77.0% בתשע"ט) הן בחינוך הערבי (מ-33.3% ל-63.8%, בהתאמה), וכך גם הירידה באחוז התלמידים שלמדו בבתי הספר המיוחדים.⁶

תרשים 4 - תלמידים עם הפרעות נפשיות בחינוך היסודי, לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

* הנתונים על תלמידים בפיקוח הממלכתי-דתי ובפיקוח החרדי בחינוך העברי בשנת תש"ע נמוכים מ-100, ולכן אינם מוצגים.

חינוך על-יסודי

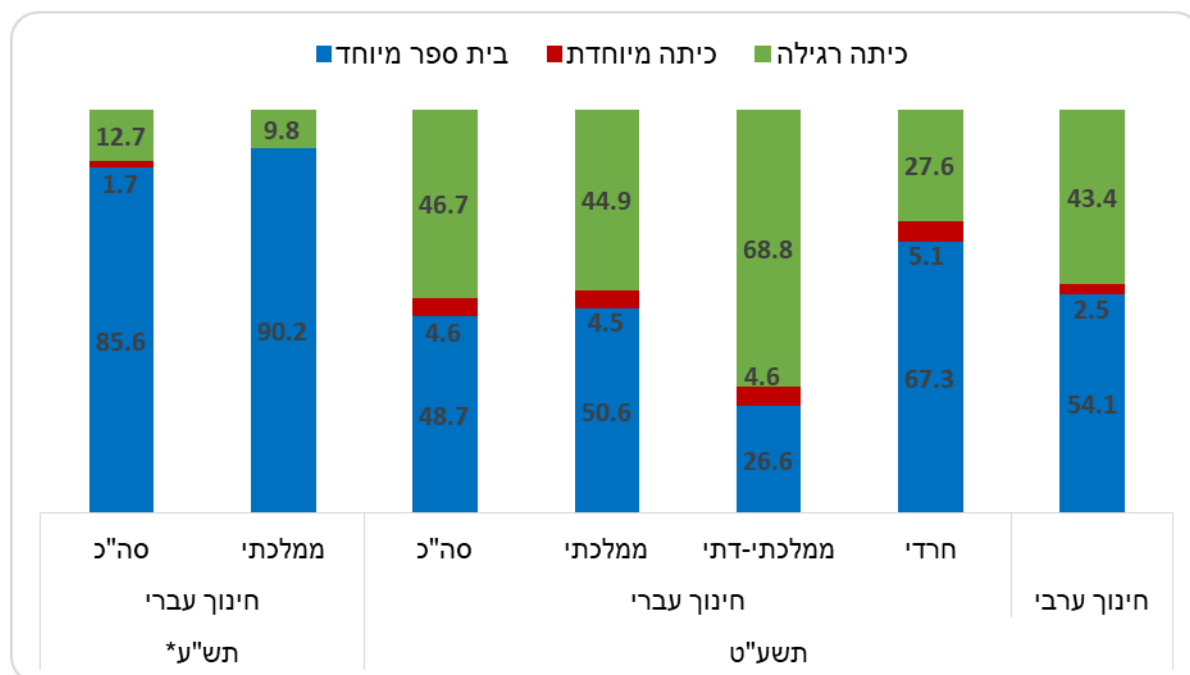
בחינוך העל-יסודי כמעט מחצית (46.6%) מהתלמידים עם הפרעות נפשיות למדו בתשע"ט בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לעומת כשמינית בלבד (13.1%) בשנת תש"ע. עלייה זו לוותה בירידה באחוז התלמידים שלמדו בבתי ספר מיוחדים (מ-85.4% בתש"ע ל-48.9% בתשע"ט).

אחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות עלה בחינוך העברי מ-12.7% בתש"ע ל-46.7% בתשע"ט, במקביל לירידה חדה באחוז התלמידים שלמדו בבתי הספר המיוחדים.

⁶ בשנת תש"ע למדו בחינוך הערבי היסודי 99 תלמידים עם הפרעות נפשיות.

בשנת תשע"ט⁷ 43.4% מהתלמידים עם הפרעות נפשיות בחינוך הערבי העל-יסודי למדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב. בחינוך העברי יש שוני רב בין הפיקוחים: בפיקוח הממלכתי-דתי יותר משני שלישים (68.8%) מהתלמידים עם הפרעות נפשיות למדו בכיתות רגילות וכרבע בלבד (26.6%) למדו בבתי הספר המיוחדים, ואילו בפיקוח החרדי – כרבע (27.6%) למדו בכיתות הרגילות וכשני שלישים (67.3%) - בבתי הספר המיוחדים. בפיקוח הממלכתי 44.9% מהתלמידים עם הפרעות נפשיות למדו בכיתות רגילות (לעומת 9.8% בשנת תש"ע) ו-50.6% למדו בבתי הספר המיוחדים.

תרשים 5 - תלמידים עם הפרעות נפשיות בחינוך העל-יסודי לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

* הנתונים על תלמידים שלמדו בחינוך הערבי ועל תלמידים שלמדו בפיקוח הממלכתי-דתי ובפיקוח החרדי בחינוך העברי בשנת תש"ע נמוכים מ-100 ולכן אינם מוצגים.

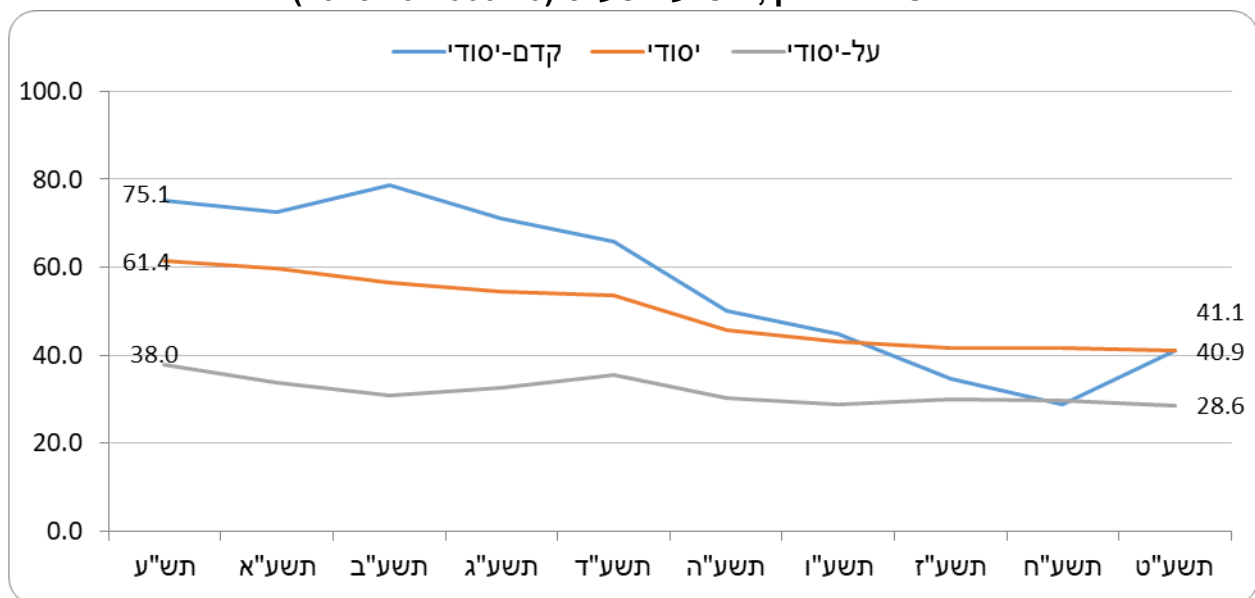
⁷ הנתונים על תלמידים שלמדו בחינוך הערבי, וכן על תלמידים שלמדו בפיקוח הממלכתי-דתי ובפיקוח החרדי בחינוך העברי בשנת תש"ע נמוכים מ-100 ולכן אינם מוצגים.

תלמידים עם הפרעות התנהגותיות⁸

בשנת הלימודים תשע"ט למדו במערכת החינוך 26,805 תלמידים עם הפרעות התנהגותיות (10.3% מכלל התלמידים עם צרכים מיוחדים) – 1,498 בחינוך הקדם-יסודי (3.7% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בדרג חינוך זה), 14,703 בחינוך היסודי (10.8%) ו-10,604 בחינוך העל-יסודי (12.6%). מספר התלמידים עם הפרעות התנהגותיות הוכפל במהלך העשור האחרון - בשנת הלימודים תש"ע היו 13,070 תלמידים עם לקות זו בכל דרגי החינוך יחד (8.5% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים באותה שנה).

בין השנים תש"ע ותשע"ט אחוז התלמידים עם הפרעות התנהגותיות שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב מתוך כלל התלמידים עם הפרעות התנהגותיות ירד בכל דרגי החינוך מ-56.9% ל-36.1% בלבד, בהתאמה. ירידה חדה במיוחד הייתה בחינוך הקדם-יסודי.

תרשים 6 - אחוז התלמידים עם הפרעות התנהגותיות שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

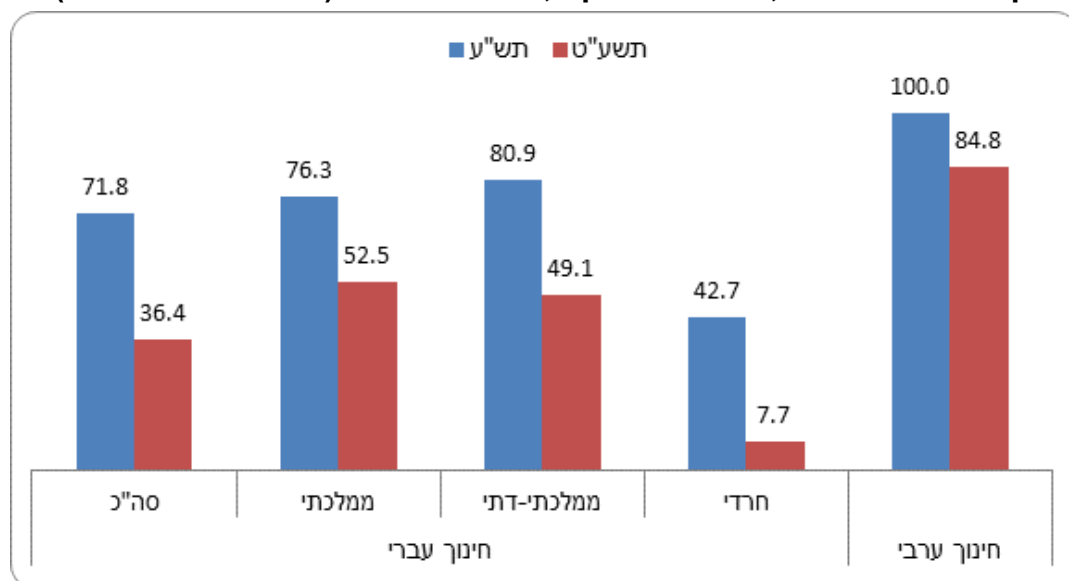
חינוך קדם-יסודי

אחוז הילדים עם הפרעות התנהגותיות בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב ירד מ-75.1% בתש"ע ל-41.1% בלבד בתשע"ט. בחינוך העברי חלה ירידה חדה באחוז זה - מ-71.8% בתש"ע ל-36.4% בתשע"ט, ואילו בחינוך הערבי חלה ירידה מ-100% ל-84.8%, בהתאמה.

הירידה החדה בחינוך העברי חלה בכל הפיקוחים. בשנת תשע"ט כמחצית מהילדים עם לקות זו בפיקוח הממלכתי ובפיקוח הממלכתי-דתי למדו בכיתות גן רגילות (52.5% ו-49.1%, בהתאמה), לעומת יותר משלושה רבעים מהילדים בשנת תש"ע (76.3% ו-80.9%, בהתאמה). בפיקוח החרדי אחוז הילדים עם הפרעות התנהגותיות שלמדו בכיתות גן רגילות היה הנמוך ביותר הן בתשע"ט (7.7%) הן בתש"ע (42.7%).

⁸ במשרד החינוך מגדירים הפרעות התנהגות כמגבלות הכוללות טווח רחב של תבניות התנהגותיות חוזרות, אנטי-חברתיות, תוקפניות ומרדניות שיש בהן הפרה של הזכויות הבסיסיות של אחרים או של נורמות וחוקים חברתיים תואמי גיל. מבחינים בין שלוש קבוצות: ילדים עם הפרעות התנהגות, ילדים עם הפרעה מרדנית-מתנגדת וילדים עם התפרצות זעם תקופתית שמאופיינות לרוב בשילוב עם הפרעת קשב וריכוז והיפראקטיביות. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

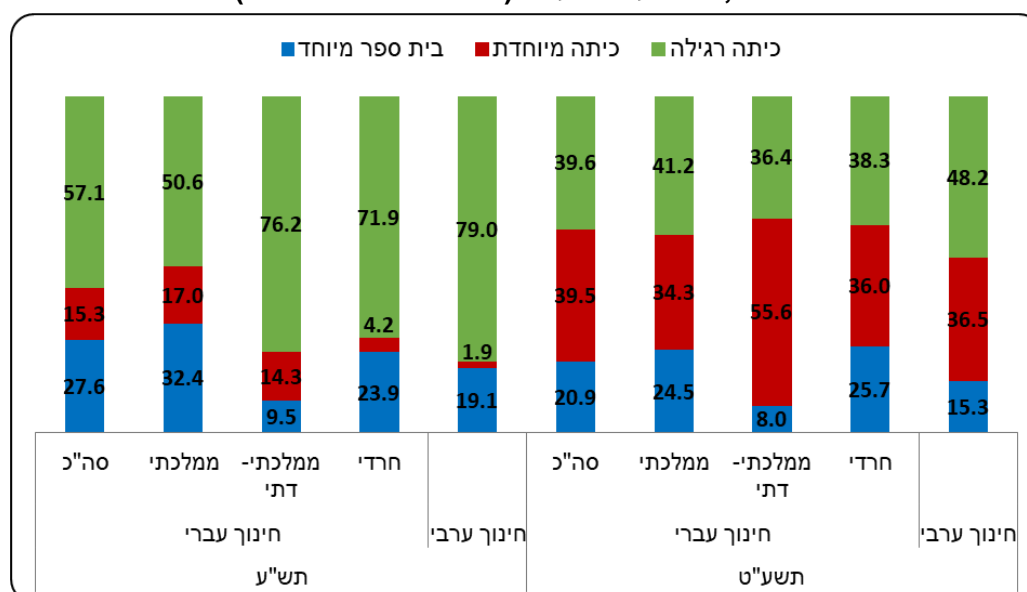
תרשים 7 - אחוז הילדים עם הפרעות התנהגותיות בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי מגזר ופיקוח, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

חינוך יסודי

באחוז התלמידים עם הפרעות התנהגותיות בחינוך היסודי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב חלה ירידה חדה מ-61.4% בתש"ע ל-40.9% בתשע"ט. הירידה החדה הייתה הן בחינוך העברי (מ-57.1% בתש"ע ל-39.6% בתשע"ט) הן בחינוך הערבי (מ-79.0% ל-48.2%, בהתאמה), במקביל לעלייה באחוז התלמידים עם לקות זו שלמדו בכיתות מיוחדות. בתוך החינוך העברי דפוס זה חוזר בכל סוגי הפיקוח, אך בפיקוח הממלכתי השינוי היה מתון יחסית, והוא לווה גם בירידה באחוז התלמידים שלמדו בבתי הספר המיוחדים.

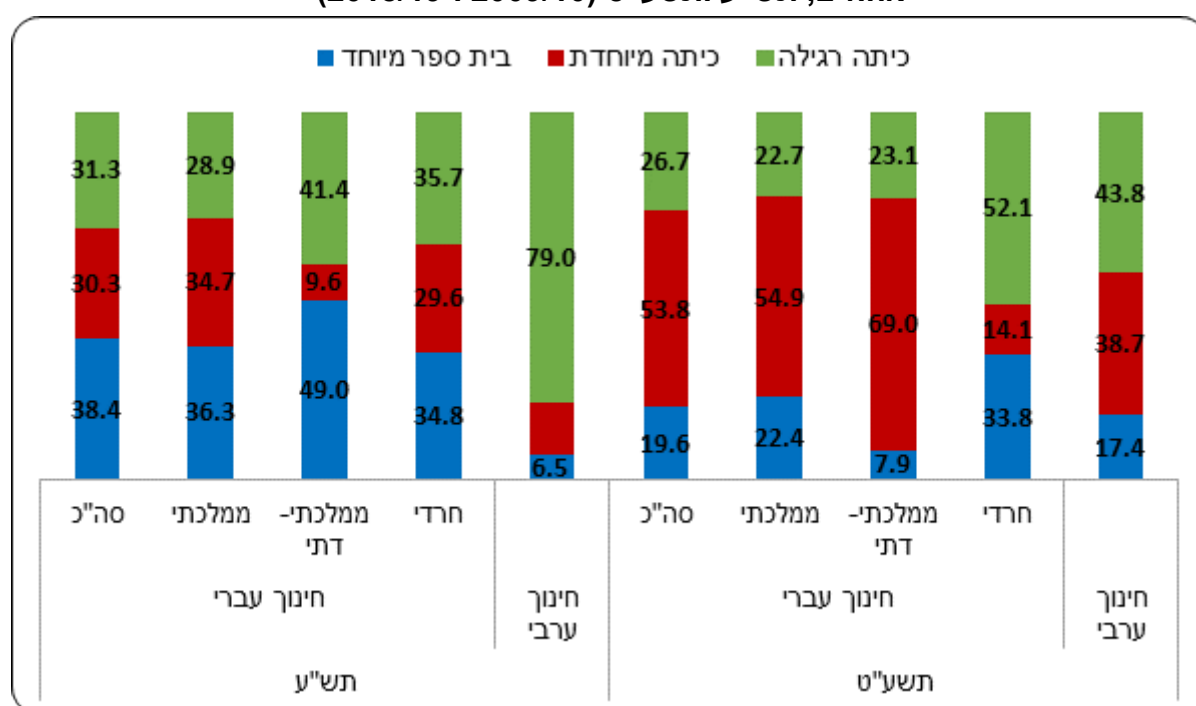
תרשים 8 - תלמידים עם הפרעות התנהגותיות בחינוך היסודי לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

חינוך על-יסודי

אחוז התלמידים עם הפרעות התנהגותיות בחינוך העל-יסודי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב ירד מ-38.0% בתש"ע, ל-28.6% בלבד בתשע"ט. בחינוך העברי הירידה הייתה מתונה (מ-31.3% בתש"ע ל-26.7% בתשע"ט), ואילו בחינוך הערבי הירידה הייתה חדה (מ-79.0% בתש"ע ל-43.8% בתשע"ט). בחינוך הממלכתי-דתי חלה ירידה חדה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות (מ-41.4% בתש"ע ל-23.1% בתשע"ט) ובאחוז התלמידים שלמדו בבתי ספר מיוחדים (מ-49.0% ל-7.9% בהתאמה), במקביל לעלייה חדה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות (מ-9.6% ל-69.0% בהתאמה). לעומת זאת, בפיקוח החרדי חלה עלייה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות (מ-35.7% בתש"ע ל-52.1% בתשע"ט), במקביל לירידה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות (מ-29.6% ל-14.1% בהתאמה).

תרשים 9 - תלמידים עם הפרעות התנהגותיות בחינוך העל-יסודי לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

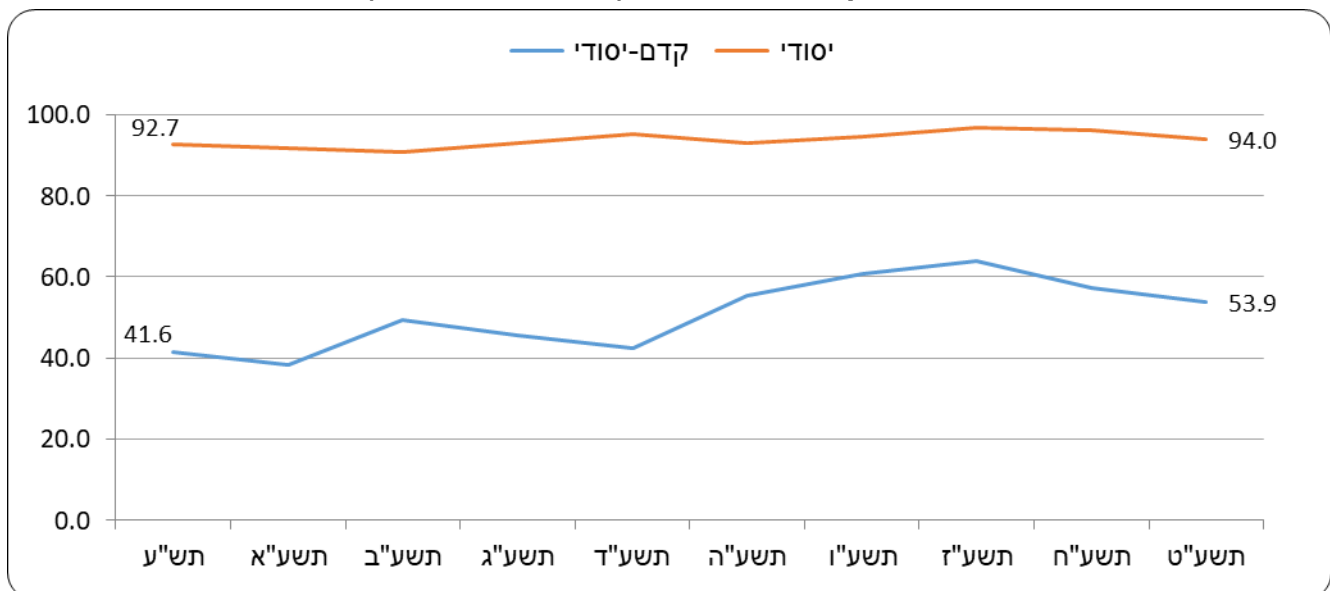
תלמידים עם עיכוב שפתי⁹

בשנת הלימודים תשע"ט למדו 26,794 תלמידים עם עיכוב שפתי במערכת החינוך (10.3% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים) – 15,733 תלמידים בחינוך הקדם-יסודי (38.6% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בדרג חינוך זה), ו-11,061 תלמידים בחינוך היסודי (8.1%).

במהלך העשור גדל פי 3.6 מספר התלמידים עם עיכוב שפתי – מ-7,385 תלמידים בשנת תש"ע, ומשקלם בקרב התלמידים עם צרכים מיוחדים הוכפל (4.8% בשנת תש"ע).

גם אחוז התלמידים עם עיכוב שפתי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב בחינוך הקדם-יסודי ובחינוך היסודי מתוך כלל התלמידים עם עיכוב שפתי בדרגי החינוך האלה עלה במידה ניכרת בעשור האחרון – מ-57.2% בתש"ע ל-70.5% בתשע"ט.

תרשים 10 - אחוז התלמידים עם עיכוב שפתי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

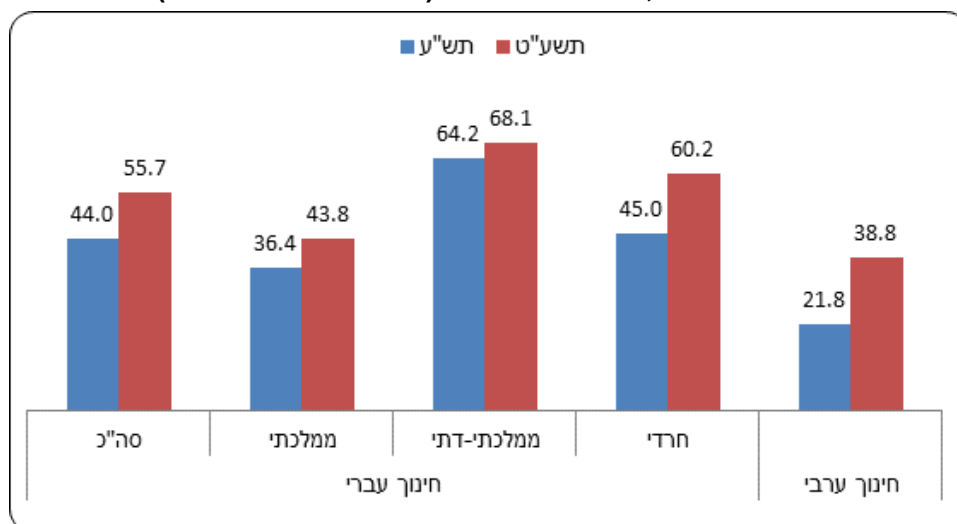

חינוך קדם-יסודי

באחוז הילדים עם עיכוב שפתי בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות חלה עלייה מ-41.6% בשנת תש"ע ל-53.9% בשנת תשע"ט. העלייה חלה בשני המגזרים. אולם, השוני בין המגזרים והפיקוחים גדול ונשמר לאורך העשור. בחינוך הערבי אחוז הילדים עם לקות זו שלמדו בכיתות רגילות היה ונשאר הנמוך ביותר בתחילת העשור ובסופו, על אף העלייה החדה מ-21.8% בתש"ע ל-38.8% בתשע"ט. בחינוך העברי, בפיקוח הממלכתי אחוז הילדים עם לקות זו שלמדו בכיתות רגילות נמוך משמעותית מזה שבפיקוחים האחרים בשתי השנים.

⁹ הנתונים על תלמידים עם עיכוב שפתי מתייחסים לסמל לקות 63 (עיכוב התפתחותי בתחום השפתי). ההגדרה ללקות זו נבחנת ועתידה להתפרסם על ידי משרד החינוך.

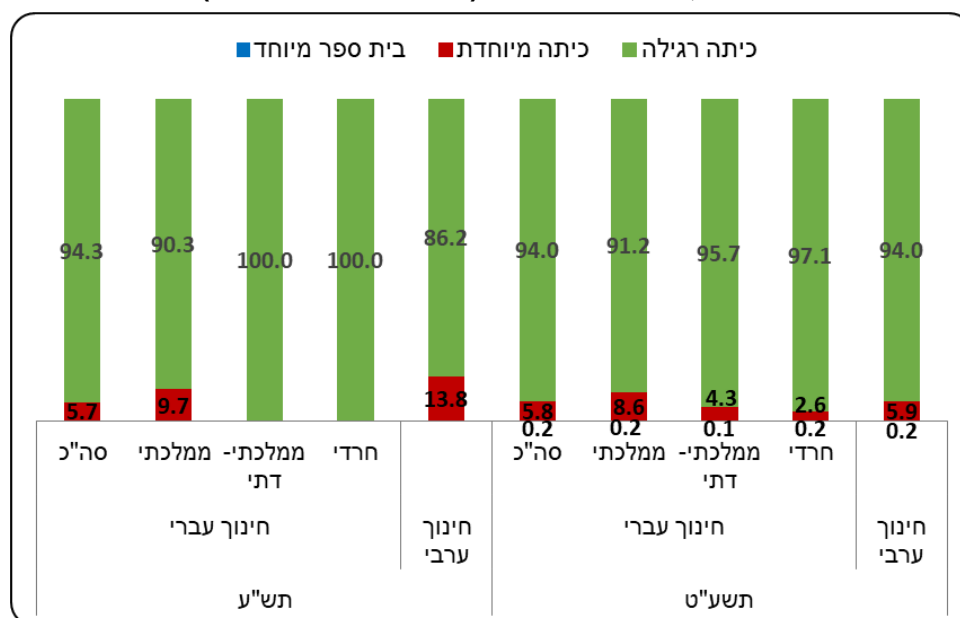
תרשים 11 - אחוז הילדים עם עיכוב שפתי בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

חינוך יסודי

בחינוך היסודי חלה עלייה קלה באחוז התלמידים עם עיכוב שפתי שלמדו בכיתות רגילות מ-92.7% בתש"ע ל-94.0% בתשע"ט. בחינוך העברי הממלכתי אחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות כמעט לא השתנה, אולם בפיקוחים הממלכתי-דתי והחרדי הוא ירד באופן מתון (מ-100% בתש"ע בשני הפיקוחים, ל-95.7% ול-97.1% בתשע"ט, בהתאמה). לעומת זאת, בחינוך הערבי עלה האחוז מ-86.2% בתש"ע ל-94.0% בתשע"ט, במקביל לירידה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות (מ-13.8% ל-5.9%, בהתאמה).

תרשים 12 - תלמידים עם עיכוב שפתי בחינוך היסודי לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

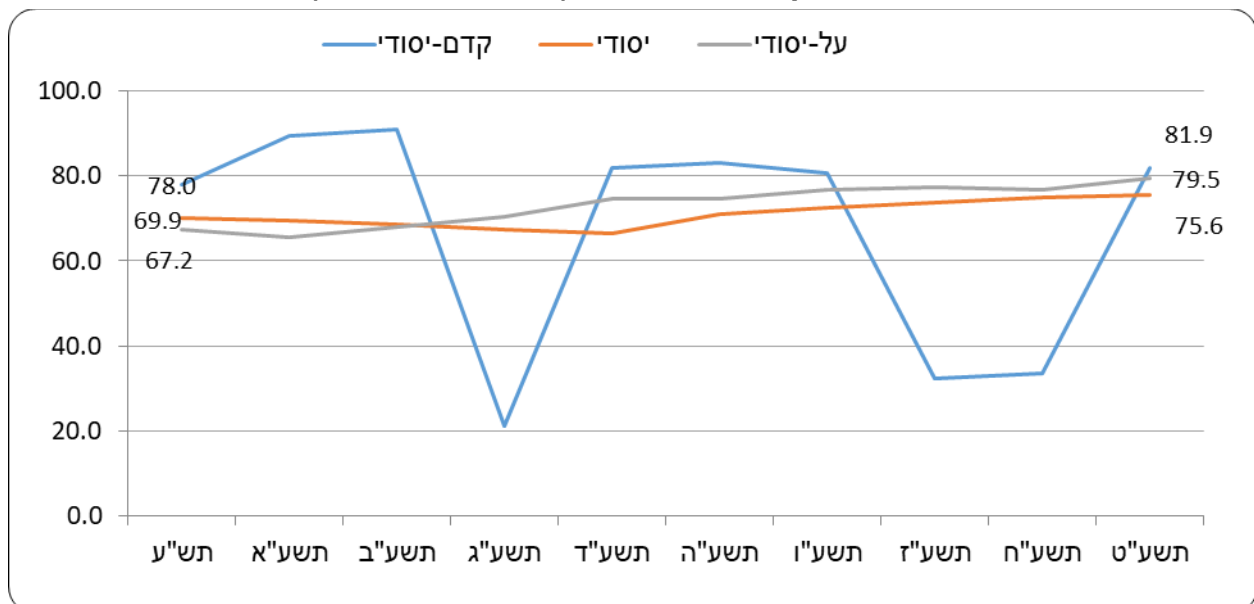
תלמידים עם לקות למידה¹⁰

לקות למידה היא לקות נפוצה מאוד בבתי הספר, אך נדירה יחסית בחינוך הקדם-יסודי. בשנת הלימודים תשע"ט למדו במערכת החינוך 125,405 תלמידים עם לקות למידה (48.0% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים) – 777 בחינוך הקדם-יסודי (1.9% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בדרג חינוך זה), 71,647 בחינוך היסודי (52.7%) ו-52,981 בחינוך העל-יסודי (62.7%).

מספר התלמידים עם לקויות למידה עלה במהלך העשור – בשנת תש"ע היו 85,178 תלמידים עם לקות זו (55.6% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים באותה שנה).

במהלך העשור האחרון אחוז התלמידים עם לקות למידה שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב מתוך כלל התלמידים עם לקות למידה עלה בכל דרגי החינוך מ-69.2% בתש"ע ל-77.3% בתשע"ט.

תרשים 13 - אחוז התלמידים עם לקות למידה שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

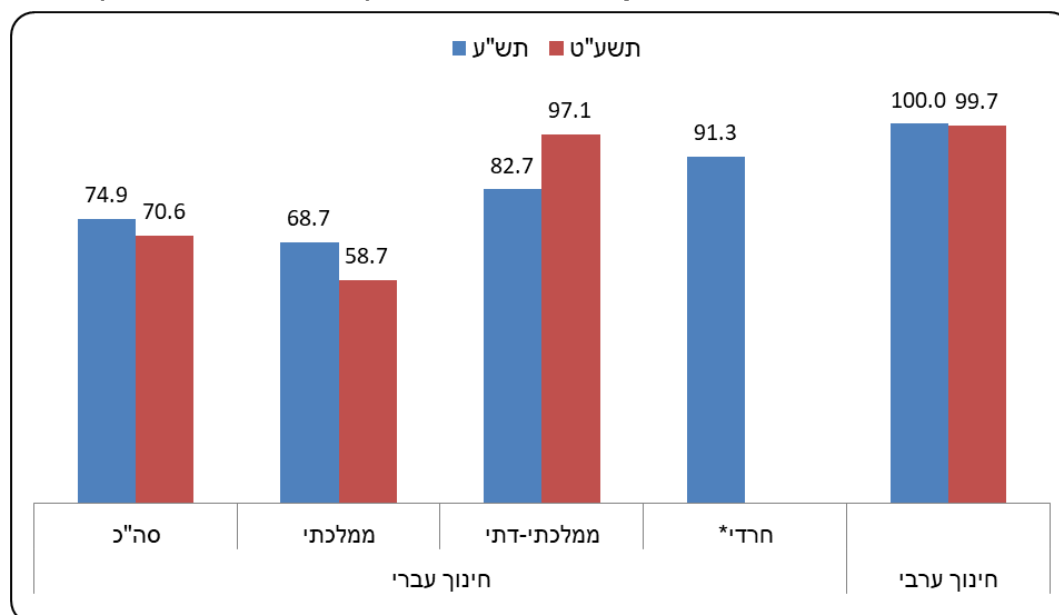

חינוך קדם-יסודי

אחוז הילדים עם לקות למידה בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב עלה מ-78.0% בתש"ע ל-81.9% בתשע"ט, אך לאורך העשור חלו בו שינויים חדים. בחינוך העברי מצד אחד חלה עלייה ניכרת בפיקוח הממלכתי-דתי (מ-82.7% בתש"ע ל-97.1% בתשע"ט), ומצד שני ירידה בפיקוח הממלכתי (מ-68.7% ל-58.7%, בהתאמה). בחינוך הערבי כמעט כל הילדים עם לקות זו למדו בכיתות גן רגילות בשתי השנים.

¹⁰ במשרד החינוך מגדירים לקות למידה כהפרעה נזירה-התפתחותית ספציפית המתאפיינת בקשיים בלמידה ובשימוש במיומנויות אקדמיות, בקריאה, בכתיבה או במתמטיקה – באחת מהן, בחלקן או בכלן. לקות למידה כוללת גם הפרעת קשב וריכוז. הפרעת קשב וריכוז (ADHD) היא הפרעה בקשב על בסיס אורגני, המקשה להתרכז בגירוי אחד בלבד תוך התעלמות מהגירויים הנמצאים מסביב. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

תרשים 14 - אחוז הילדים עם לקות למידה בחינוך הקדם-יסודי, שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי מגזר ופיקוח, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

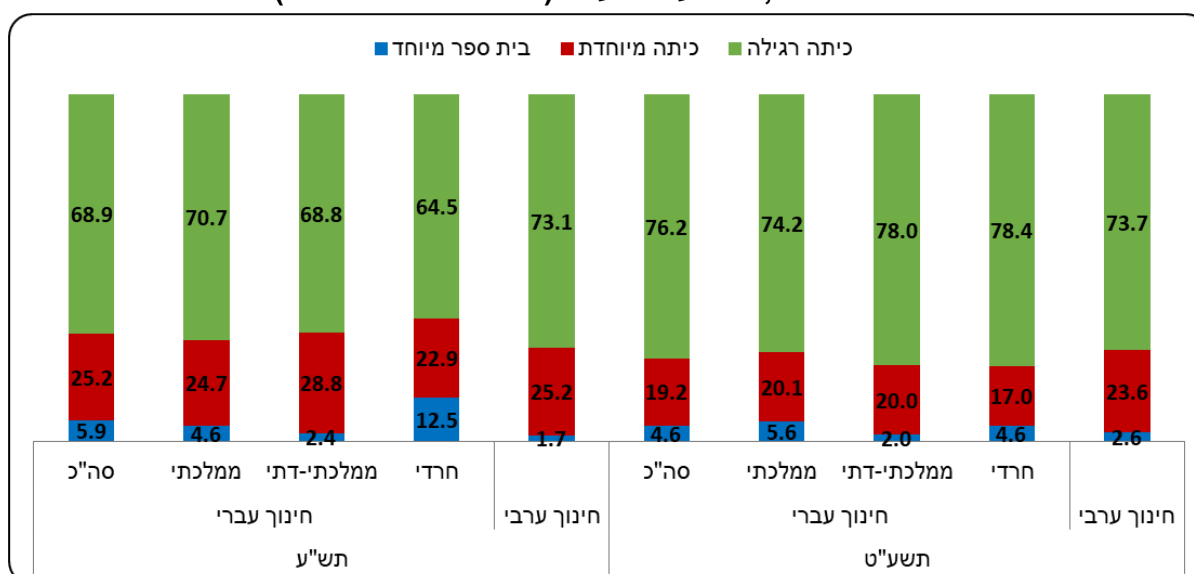

* הנתון על תלמידים בפיקוח החרדי לשנת תשע"ט נמוך מ-100 מקרים, ולכן אינו מוצג.

חינוך יסודי

אחוז התלמידים עם לקות למידה בחינוך היסודי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב עלה מ-69.9% בתש"ע ל-75.6% בתשע"ט. בחינוך העברי חלה עלייה ניכרת בעיקר בפיקוח החרדי (מ-64.5% בתש"ע ל-78.4% בתשע"ט) ובפיקוח הממלכתי הדתי (מ-68.8% ל-78.0%, בהתאמה). בחינוך הערבי כמעט לא חל שינוי.

תרשים 15 - תלמידים עם לקות למידה בחינוך היסודי, לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

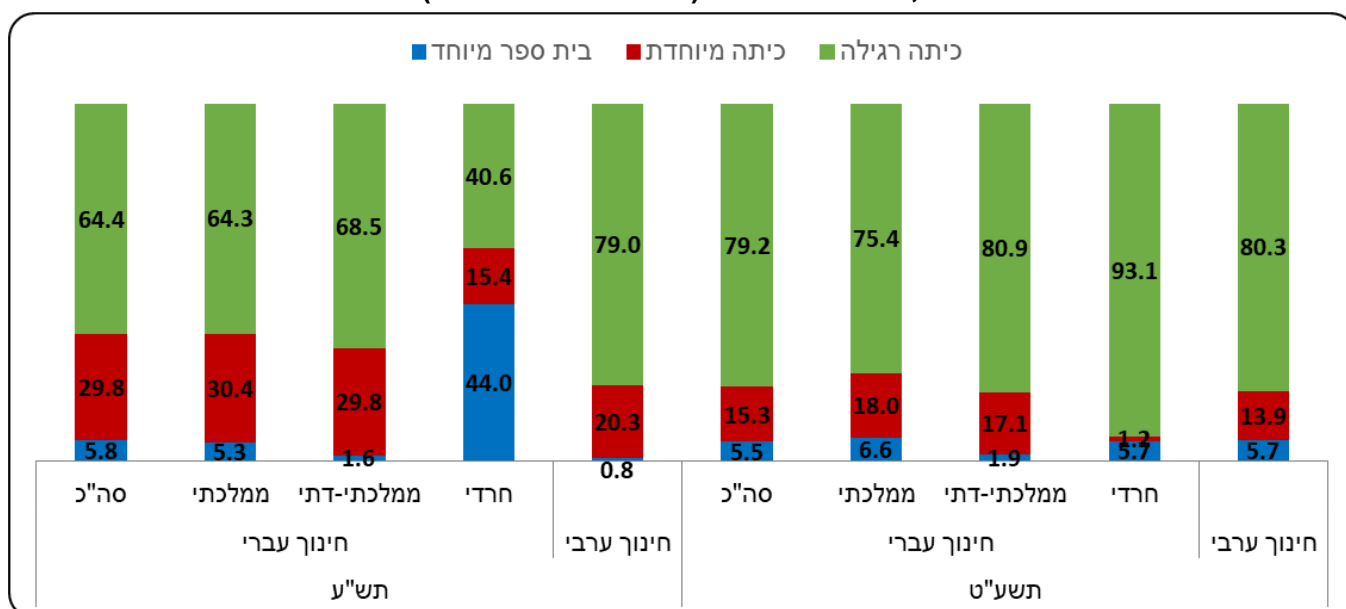

חינוך על-יסודי

אחוז התלמידים עם לקות למידה בחינוך העל-יסודי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב עלה מ-67.2% בתש"ע ל-79.5% בתשע"ט. בחינוך העברי חלה עלייה ניכרת באחוז התלמידים עם לקות זו שלמדו בכיתות רגילות (מ-64.4% בתש"ע ל-79.2% בתשע"ט), בדומה לאחוז זה בחינוך הערבי בשתי השנים (79.0% ו-80.3%, בהתאמה).

בפיקוח החרדי אחוז התלמידים עם לקות למידה שלמדו בכיתות רגילות עלה באופן חד, מ-40.6% בתש"ע ל-93.1% בתשע"ט, במקביל לירידה חדה באחוז התלמידים שלמדו בבתי הספר המיוחדים, ולירידה ניכרת גם באחוז אלו שלמדו בכיתות המיוחדות. באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות בפיקוחים הממלכתי והממלכתי-דתי חלה עלייה ניכרת (ודומה בגודלה), במקביל לירידה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות.

תרשים 16 - תלמידים עם לקות למידה בחינוך העל-יסודי, לפי סוג מסגרת מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

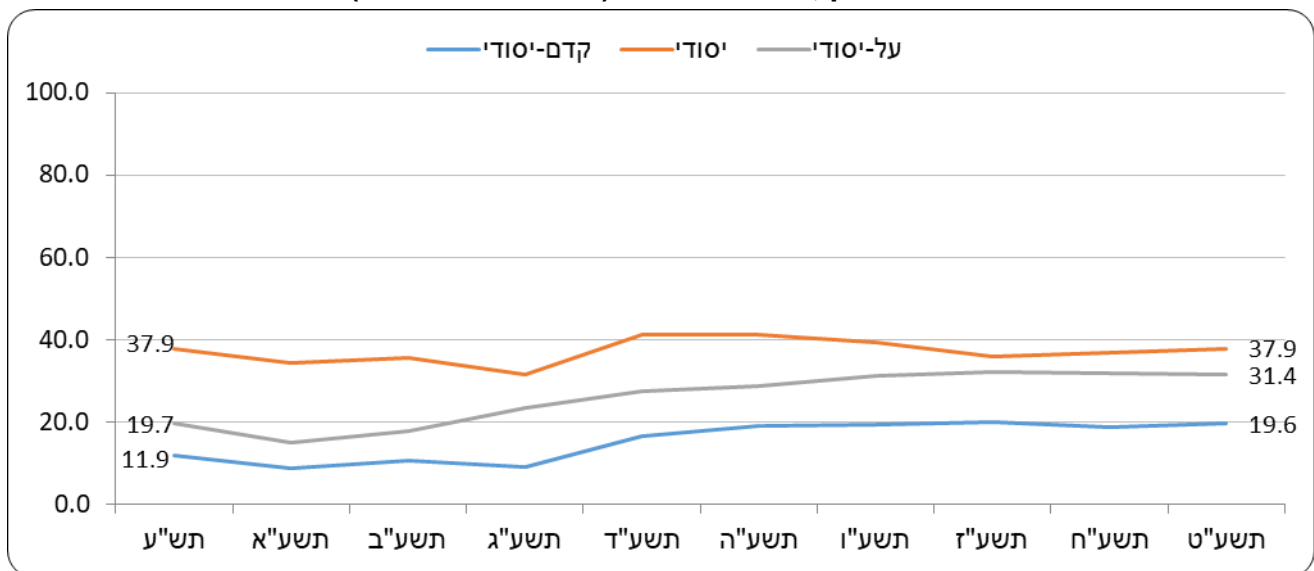

תלמידים עם אוטיזם¹¹

בשנת תשע"ט למדו במערכת החינוך 19,265 תלמידים עם אוטיזם (7.4% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים) – 5,287 תלמידים בחינוך הקדם-יסודי (13.0% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בדרג חינוך זה), 8,764 תלמידים בחינוך היסודי (6.4%) ו-5,214 תלמידים בחינוך העל-יסודי (6.2%). מספר התלמידים עם אוטיזם עלה פי 3.5 בעשור האחרון - בשנת תש"ע היה מספרם 5,437 (3.5% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בשנה זו).

אחוז התלמידים עם אוטיזם שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב מתוך כלל התלמידים עם אוטיזם בכל דרגי החינוך יחד עלה במהלך העשור במידה מתונה מ-27.7% בתש"ע ל-31.1% בתשע"ט. אולם, בחינה לפי דרג חינוך מלמדת שבדרגי החינוך הקדם-יסודי והעל-יסודי חלו שינויים ניכרים.

תרשים 17 - אחוז התלמידים עם אוטיזם שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2009/10-2018/19)

חינוך קדם-יסודי

בחינוך הקדם-יסודי עלה אחוז הילדים שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב מ-11.9% בתש"ע ל-19.6% בתשע"ט.

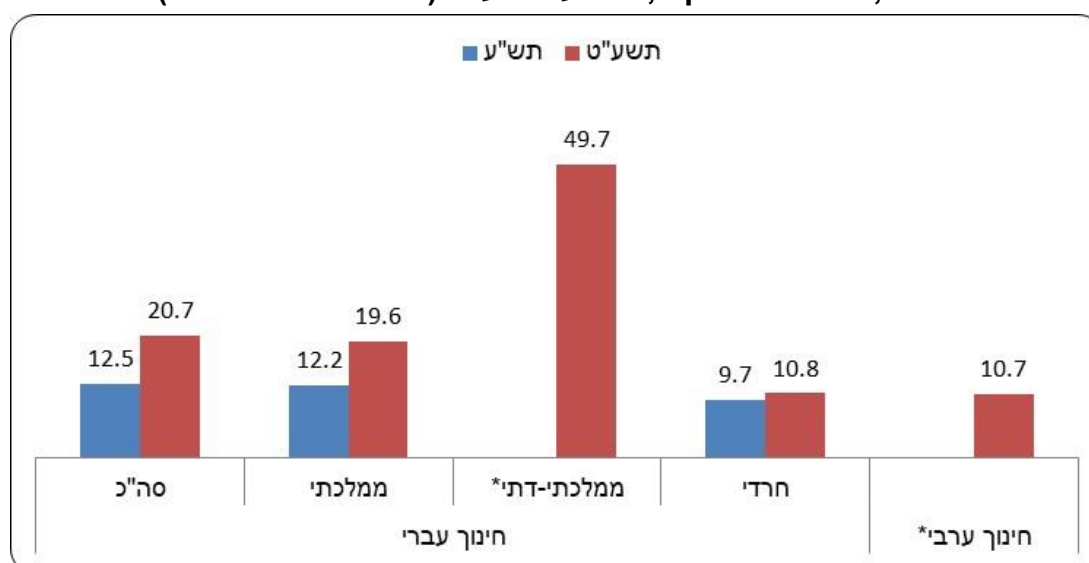
בשנת תשע"ט אחוז הילדים עם לקות זו שלמדו בכיתות גן רגילות עלה בכל הקבוצות, אך הפערים בין הקבוצות התרחבו לעומת תש"ע. בשנת תשע"ט¹² כמחצית (49.7%) מהילדים עם אוטיזם בחינוך הקדם-יסודי בפיקוח הממלכתי-דתי למדו בכיתות רגילות. בחינוך הממלכתי עלה אחוז הילדים שלמדו בכיתות גן רגילות מ-12.2% בתש"ע ל-19.6% בתשע"ט. בחינוך הערבי אחוז הילדים עם אוטיזם שלמדו בכיתות גן

¹¹ במשרד החינוך מגדירים אוטיזם כהפרעה שבסיסה הוא נזיר-התפתחותי, והיא באה לידי ביטוי במוגבלות עקיבה בתקשורת ובאינטראקציה חברתית ודפוסי התנהגות, וכן בעניין או בפעילות מצומצמים החוזרים על עצמם והמתבטאים באופנים שונים. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

¹² הנתונים על תלמידים עם אוטיזם בפיקוח הממלכתי-דתי ובמגזר הערבי בשנת תש"ע נמוכים מ-100 מקרים, ולכן אינם מוצגים.

רגילות בתשע"ט נמוך מאחוז הילדים שלמדו בכיתות גן רגילות בפיקוחים הממלכתי והממלכתי-דתי, אך דומה לאחוז בפיקוח החרדי.

תרשים 18 - אחוז הילדים עם אוטיזם בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי מגזר ופיקוח, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

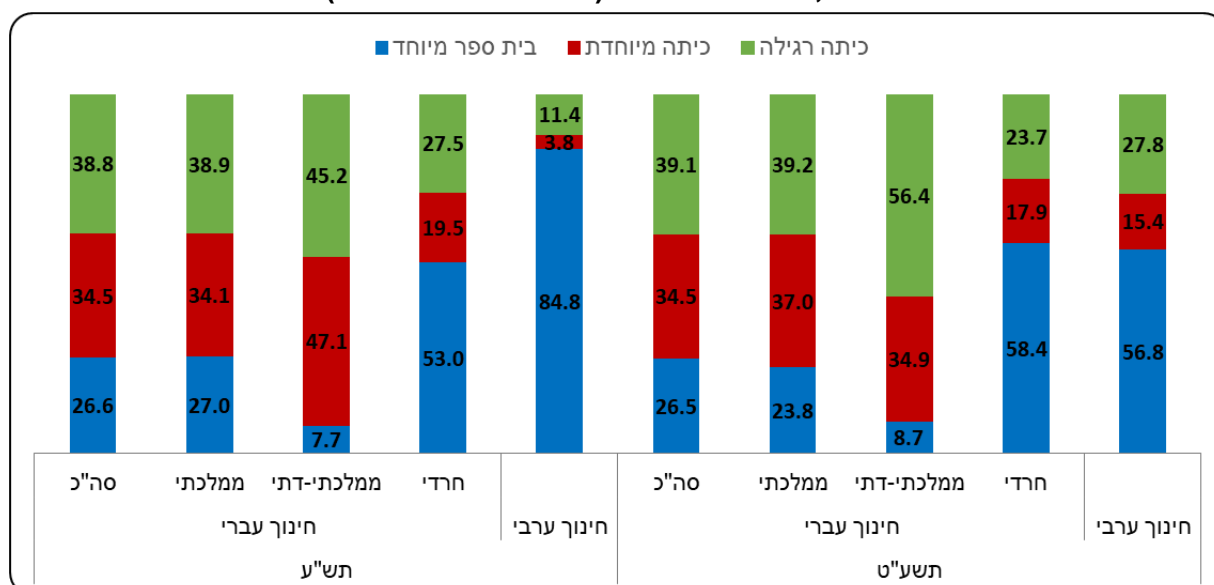

* הנתונים על ילדים בפיקוח הממלכתי-דתי ובחינוך הערבי בשנת תש"ע נמוכים מ-100 מקרים, ולכן אינם מוצגים.

חינוך יסודי

37.9% מהתלמידים עם אוטיזם בחינוך היסודי למדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב בתשע"ט, בדיוק כמו בשנת תש"ע. בחינוך העברי, אחוז התלמידים עם אוטיזם בפיקוח הממלכתי-דתי שלמדו בכיתות רגילות עלה באופן ניכר (מ-45.2% בתש"ע ל-56.4% בתשע"ט), במקביל לירידה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות (מ-47.1% ל-34.9%, בהתאמה). בחינוך החרדי חלה ירידה מתונה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות (מ-27.5% בתש"ע ל-23.7% בתשע"ט) במקביל לעליה מתונה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות. בחינוך הערבי חלה עלייה ניכרת באחוז התלמידים עם אוטיזם שלמדו בכיתות רגילות (מ-11.4% בתש"ע ל-27.8% בתשע"ט) ובאחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות, במקביל לירידה חדה באחוז התלמידים שלמדו בבתי הספר המיוחדים (מ-84.8% ל-56.8%, בהתאמה).

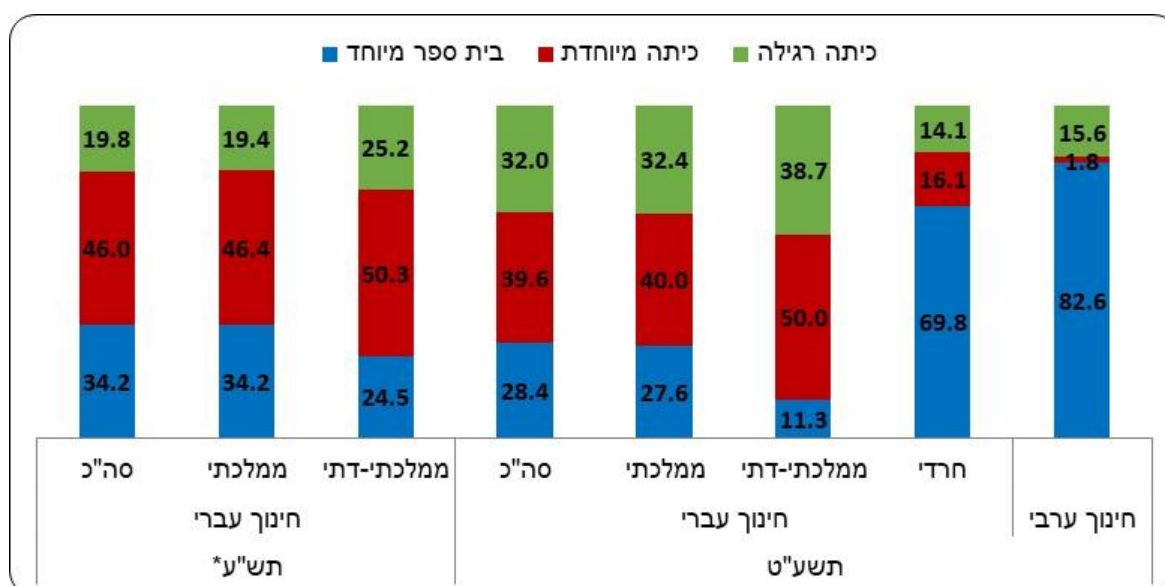
תרשים 19 - תלמידים עם אוטיזם בחינוך היסודי, לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2018/19-ו-2009/10)

חינוך על-יסודי

אחוז התלמידים עם אוטיזם שלמדו בכיתות רגילות בחינוך העל-יסודי עלה מ-19.7% בתש"ע ל-31.4% בתשע"ט. בחינוך העברי ניכרת עלייה באחוז התלמידים בכיתות רגילות (מ-19.8% בתש"ע ל-32.0% בתשע"ט) ובעיקר בפיקוחים הממלכתי (מ-19.4% ל-32.4%, בהתאמה) והממלכתי-דתי (מ-25.2% ל-38.7%, בהתאמה), במקביל לירידה באחוז התלמידים שלמדו בבתי הספר המיוחדים. בשנת תשע"ט אחוז התלמידים עם אוטיזם שלמדו בכיתות רגילות בחינוך העל-יסודי הערבי (15.6%) וכן בפיקוח החרדי (14.1%) נמוכים משמעותית מהאחוזים בפיקוח הממלכתי ובפיקוח הממלכתי-דתי.

תרשים 20 - תלמידים עם אוטיזם בחינוך העל-יסודי, לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2018/19-ו-2009/10)

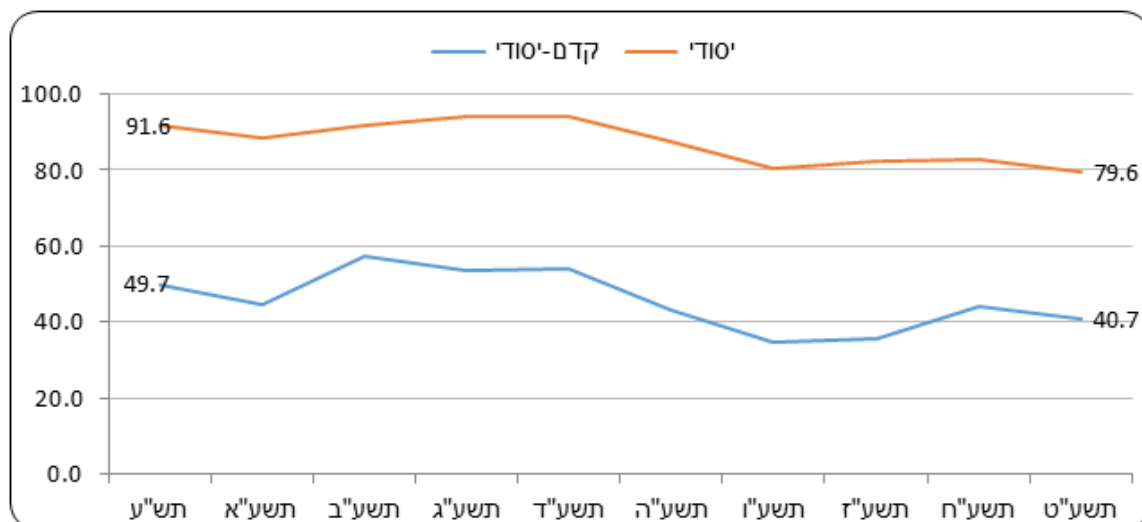
* הנתונים על תלמידים בחינוך הערבי ובפיקוח החרדי בשנת תש"ע נמוכים מ-100 מקרים, ולכן אינם מוצגים.

תלמידים עם עיכוב התפתחותי¹³

בשנת הלימודים תשע"ט למדו 20,452 תלמידים עם עיכוב התפתחותי במערכת החינוך (7.8% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים) – 13,447 תלמידים בחינוך הקדם-יסודי (33.0% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בדרג חינוך זה) ו-7,005 תלמידים בחינוך היסודי (5.2%). מספר התלמידים עם לקות זו עלה מאוד בעשור האחרון - בשנת הלימודים תש"ע למדו 13,265 תלמידים עם עיכוב התפתחותי במערכת החינוך (8.7% מהתלמידים עם צרכים מיוחדים בשנה זו).

בעשור האחרון אחוז התלמידים עם עיכוב התפתחותי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב בחינוך הקדם-יסודי ובחינוך היסודי מתוך כלל התלמידים עם עיכוב התפתחותי בדרגי החינוך האלה – ירד מ-63.5% בתש"ע ל-54.0% בתשע"ט.

תרשים 21 - אחוז התלמידים עם עיכוב התפתחותי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי דרג חינוך, תש"ע-תשע"ט (2018/19-2009/10)

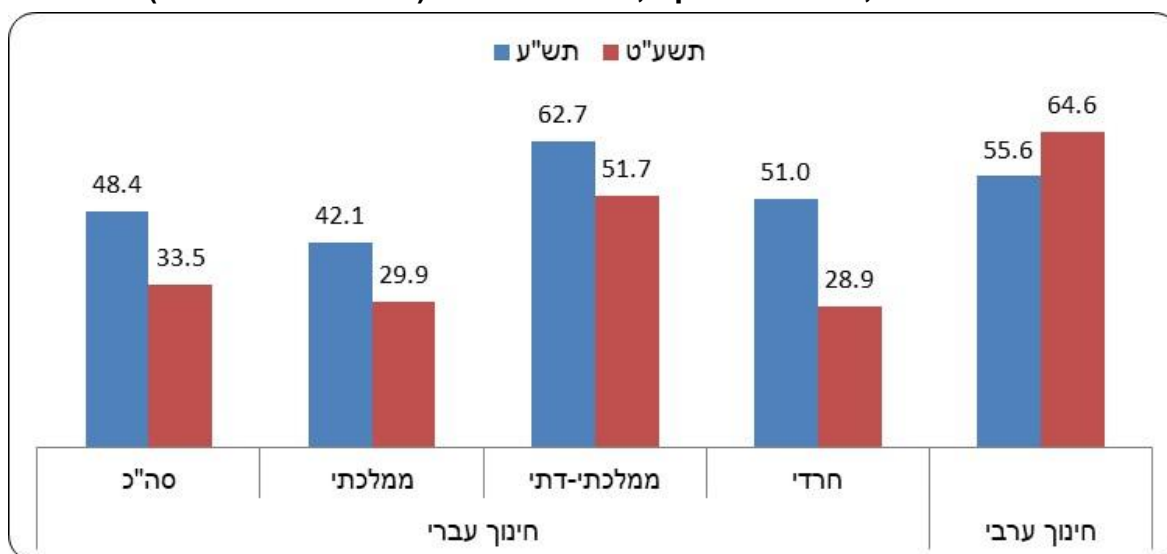

חינוך קדם-יסודי

בחינוך הקדם-יסודי אחוז הילדים עם עיכוב התפתחותי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב ירד מ-49.7% בתש"ע ל-40.7% בתשע"ט. בחינוך העברי חלה ירידה חדה, שניכרת במיוחד בפיקוח החרדי (מ-51.0% בתש"ע ל-28.9% בתשע"ט), אך גם בפיקוחים הממלכתי והממלכתי-דתי חלה ירידה ניכרת באחוז הילדים עם לקות זו בכיתות רגילות. לעומת זאת, בחינוך הערבי עלה האחוז במידה ניכרת (מ-55.6% בתש"ע ל-64.6% בתשע"ט).

¹³ הנתונים על תלמידים עם עיכוב התפתחותי מתייחסים לסמל לקות 62 (עיכוב התפתחותי בתחום התפקודי והשפתי). ההגדרה ללקות זו נבחנת ועתידה להתפרסם על ידי משרד החינוך.

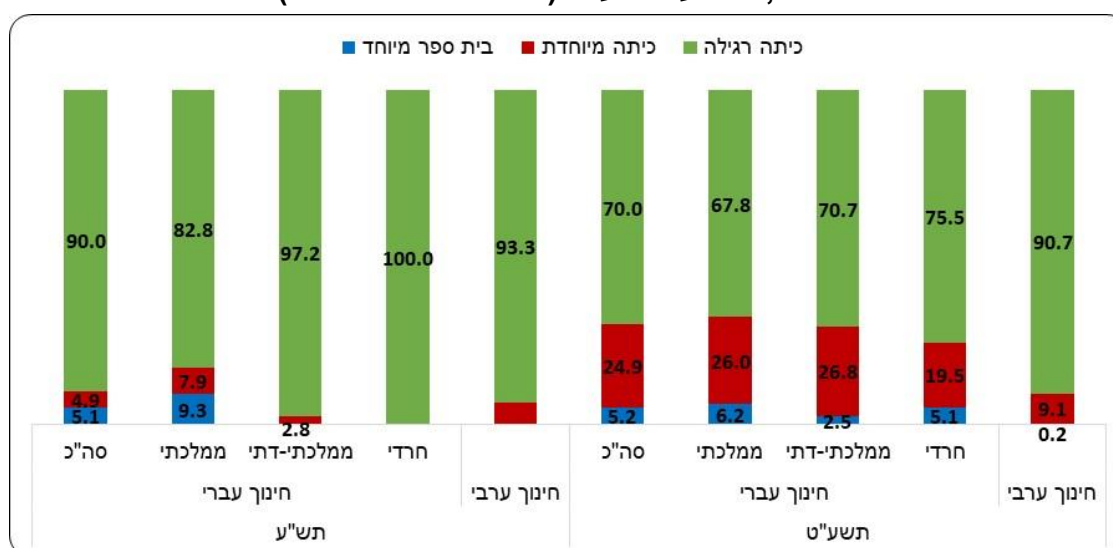
תרשים 22 - אחוז הילדים עם עיכוב התפתחותי בחינוך הקדם-יסודי שלמדו בכיתות גן רגילות וקיבלו שירותי שילוב, לפי מגזר ופיקוח, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

חינוך יסודי

אחוז התלמידים עם עיכוב התפתחותי בחינוך היסודי שלמדו בכיתות רגילות וקיבלו שירותי שילוב, ירד בהדרגה מ-91.6% בתש"ע ל-79.6% בתשע"ט. הירידה הניכרת חלה בעיקר בחינוך העברי (מ-90.0% בתש"ע ל-70.0% בתשע"ט). הירידה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות חלה בכל הפיקוחים (בפיקוח הממלכתי מ-82.8% בתש"ע ל-67.8% בתשע"ט, בפיקוח הממלכתי-דתי מ-97.2% ל-70.7%, ובפיקוח החרדי מ-100.0% ל-75.5% בהתאמה), במקביל לעלייה ניכרת באחוז התלמידים שלמדו בכיתות מיוחדות. בחינוך הערבי חלה ירידה מתונה באחוז התלמידים שלמדו בכיתות רגילות (מ-93.3% בתש"ע ל-90.7% בתשע"ט).

תרשים 23 - תלמידים עם עיכוב התפתחותי בחינוך היסודי, לפי סוג מסגרת, מגזר ופיקוח, אחוזים, תש"ע ותשע"ט (2009/10 ו-2018/19)

מקורות הנתונים

הנתונים מתייחסים לשנות הלימוד תש"ע עד תשע"ט (2009/10-2018/19), ומבוססים על קובצי תלמידים עם צרכים מיוחדים ממשרד החינוך.

הגדרות

תלמידים עם צרכים מיוחדים: על פי ההגדרה בחוק החינוך המיוחד, אלו תלמידים עם לקות משמעותית שבשלה מוגבלת יכולתם להתנהגות מסתגלת, והם נזקקים לחינוך מיוחד.

מערכת החינוך: המערכת שבאחריות משרד החינוך, וכוללת את החינוך הרשמי ואת החינוך המוכר שאינו רשמי.

דרגי החינוך: במערכת החינוך דרגי החינוך האלה: חינוך קדם-יסודי, חינוך יסודי וחינוך על-יסודי.

חינוך קדם-יסודי: דרג חינוך שהוא השלב הראשון של הלמידה המאורגנת וכולל מוסדות חינוך לילדים מגיל 3 עד גיל בית ספר.

חינוך יסודי: דרג חינוך הממשיך את החינוך הקדם-יסודי וכולל 6 שנות לימוד (כיתות א-ו) או 8 שנות לימוד (כיתות א-ח). בדרג זה מוקנות לתלמיד מיומנויות יסוד בקריאה, בכתיבה, בחשבון ועוד. הלמידה היא שיטתית, על פי מקצועות הלימוד. גיל הכניסה לחינוך יסודי על פי חוק הוא 6.

חינוך על-יסודי: דרג חינוך הממשיך את החינוך היסודי וכולל חטיבת ביניים וחטיבה עליונה.

מגזר - מתייחס לחלוקת מוסדות החינוך לפי שפת ההוראה בהם לחינוך עברי ולחינוך ערבי.

חינוך עברי: מוסדות חינוך ששפת ההוראה בהם היא עברית.

חינוך ערבי: מוסדות חינוך ששפת ההוראה בהם היא ערבית.

פיקוח: חלוקה של מערכת החינוך העברי לפיקוח ממלכתי, לפיקוח ממלכתי-דתי ולפיקוח חרדי.

הערות:

א. החלוקה לסוגי פיקוח מבוססת על חוק חינוך ממלכתי התשי"ג-1953.

ב. כל מוסדות החינוך הרשמיים וחלק ממוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים נתונים בפיקוח הממלכתי או בפיקוח הממלכתי-דתי.

ג. פיקוח חרדי כולל מוסדות שאינם בפיקוח משרד החינוך, ובהם מוסדות מוכרים שאינם רשמיים ומוסדות פטור.

ד. מתשנ"ט (1998/99) בתי ספר חרדיים בחינוך היסודי כוללים תלמודי תורה.

סוגי לקות המופיעים בהודעה זו:

הפרעה נפשית

במשרד החינוך מגדירים הפרעה נפשית כדפוס התנהגותי, רגשי וחשיבתי הגורם לפגיעה משמעותית בתפקוד ולסבל רב. הוא יכול לבוא לידי ביטוי במחשבות, בלחץ ובהצפה רגשית אשר עלולה לפגוע באופן משמעותי בהתקדמות אקדמית, ביחסים חברתיים, בהסתגלות אישית וכיתתית, בכישורי טיפול עצמי ובשיפוט המציאות. ההפרעה כוללת מצבים כגון דיכאון, חרדות, פוסט-טראומה, הפרעות במצב הרוח, סכיזופרניה של גיל הילדות והנעורים והפרעות אכילה. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

הפרעות התנהגות

במשרד החינוך מגדירים הפרעות התנהגות כמוגבלות הכוללת טווח רחב של תבניות התנהגותיות חוזרות, אנטי-חברתיות, תוקפניות ומרדניות שיש בהן הפרה של הזכויות הבסיסיות של אחרים או של נורמות וחוקים חברתיים תואמי גיל. מבחינים בין שלוש קבוצות: ילדים עם הפרעות התנהגות, ילדים עם הפרעה מרדנית-מתנגדת וילדים עם התפרצות זעם תקופתית שמאופיינות לרוב בשילוב עם הפרעת קשב וריכוז והיפראקטיביות. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

לקויות למידה

במשרד החינוך מגדירים לקות למידה כהפרעה נזירה-התפתחותית ספציפית המתאפיינת בקשיים בלמידה ובשימוש במיומנויות אקדמיות, בקריאה, בכתיבה או במתמטיקה – באחת מהן, בחלקן או בכלן. לקות למידה כוללת גם הפרעת קשב וריכוז. הפרעת קשב וריכוז (ADHD) היא הפרעה בקשב על בסיס אורגני, המקשה להתרכז בגירוי אחד בלבד תוך התעלמות מהגירויים הנמצאים מסביב. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

אוטיזם

במשרד החינוך מגדירים אוטיזם כהפרעה שבסיסה הוא נזירה-התפתחותי, והיא באה לידי ביטוי במוגבלות עקיבה בתקשורת ובאינטראקציה חברתית וכן בדפוס התנהגות, עניין או פעילות מצומצמים החוזרים על עצמם והמתבטאים באופנים שונים. לפרטים נוספים ראו [אתר משרד החינוך](#).

עיכוב שפתי (עיכוב התפתחותי בתחום השפתי)

הנתונים על תלמידים עם עיכוב שפתי מתייחסים לתלמידים עם סמל לקות 63. ההגדרה ללקות זו נבחנת ועתידה להתפרסם על ידי משרד החינוך.

עיכוב התפתחותי (עיכוב התפתחותי בתחום התפקודי והשפתי)

הנתונים על תלמידים עם עיכוב התפתחותי מתייחסים לתלמידים עם סמל לקות 62. ההגדרה ללקות זו נבחנת ועתידה להתפרסם על ידי משרד החינוך.